

FEJÉRMEGYEI NAPLO

Előfizetési árak

Melyben:		Vidéken:	
1 óra	1 K.	1 óra	1:50 K.
3 évre	3 K.	3 évre	4:50 K.
6 évre	6 K.	6 évre	9 K.
1 évre	12 K.	1 évre	18 K.

Megjelenik minden hétköznap este 8 órakor.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Szent István-tér 1.
Pestszentlőrinc.
Egyes szám: 4 fillér.
Hirdetés díjszabás szerint.

Felelős szerkesztő és lapfőigazgató: Baranyay Lajos.

Vasárnapi munkaszünet.

Egy héttel ezelőtt írtam a vasárnapi munkaszünetéről s azokról a szerencsétlen kereskedőkről, akik saját akaratukból önkínzóknak állanak be, önként megfosztják magukat a megérdemelt szabadságtól, anélkül, hogy abból egy fillér ára hasznuk volna. Hiszen a különbség csak az, hogy azt a pénzt a közönségtől nem vasárnap, hanem hétköznap kapják meg.

A cikkre választ kaptam Keresztes Zsigmond divatúru kereskedő barátomtól. A levél így szól:

Főtisztelendő uram! Kedves barátom! Engedd meg, hogy a cikkedre, a vasárnapi munkaszünetre vonatkozólag, egy pár reminiscenciával és tapasztalatokkal szolgálhassak.

Van vagy 15 éve, hogy én a kereskedelmi iparkamarában a teljes vasárnapi munkaszünet mellett felszóltam. Még akkor az üzletek egész napot át nyitva voltak — oly nagy hámulást keltenem, mintha olyasféléket követeltem volna, amit lehetetlen kívinni, különösen a budapesti kereskedők zúdultak fel ellenem. Akkortájtban tartottak a trafikuskok egy országos értekezletet, (a Széchenyi-téren) én a helybeli kereskedelmi társulatot képviseltem, ott is szóba hoztam a vasárnap délutáni munkaszünetet, érvelvén azzal, hogy a trafikuskok is megérdemelnének egy héten egy fél napi munkaszünetet. Böszülten felugráltak a t. urak és hölgyek, gyilkos szemekkel meredtek rám, az kiabáltak, hogy a kenyerrüktől meg akarom őket fosztani! Oly kellemetlen hatást gyakorolt az indítványom, hogy az előők megszavazásra sem tette fel, a velem érző kereskedők nagy mulatságára. De mi történt egy pár év múlva. Budapesti törvényileg kimondták a teljes vasárnapi munkaszünetet és ez a trafikuskokra is szólt.

De itt Székesfehérváron mi történt! Majd 20 év óta vesződöm azon, hogy az én szakma-belieim egyezzenek abba, hogy üzletünket vasárnap bezárjuk. Ha négyen-öten nem írták alá, akármilyen jelentéktelenek voltak, a szép eszme nem sikerült. Egyszer végre valahára, nagy örömmel, mind aláírta, csak a kis Kohn nem és ez, aki vasárnap, d. e. (mert délután kötelező

volt a bezárás) talán 10—20 koronát árult betenként, 50 korona kártérítést követelt, hogy aláírásával bennünket szerencsétlenségem. Ettől a borzasztó versenyitől a többiek annyira megijedtek (mert a kártérítést nem szavazták meg) hogy a szép terv ismét dugába dőlt.

Azután kísérleteztem a szűkebb szakmabeli tagtársaimmal, lehetett vagy 10 év előtt, akkor is mind beleegyezett, csak egy nem, nem nevezem meg és így ismét kudarcot vallottam. A következő évben, az az egy már beleegyezett volna, de akkor egy másik azt mondta, most én juszit sem.

Az idén felbuzdulva a bőr- és a vaskereskedők szép példáján, ismét kísérleteztem, de mindhiába. A azt mondta B-nek cipője van, C azt üzenté D-nek csipkéje van és akkor zárnak, ha ezek is, pedig nem sokat számítanak.

Igy ismét füstbe ment minden igyekezetem.

Fogadd őszinte tiszteletem kifejezését

Keresztes Zsigmond.

A közönség nem panaszkodik a vaskereskedők ellen, hogy azok vasárnap nem árúsitának. Hallom, hogy a butorkereskedők is becsuknak vasárnapra. Azok ellen sem emelkedik majd panasz. Ha nem panaszkodnak maguk a kereskedők, hogy ők oldott kéve sorsára élnek, hogy nincs köztük összetartás és ha akad egy zsarnok, aki a saját akaratát a többiével szemben érvényesíteni akarja, feldönti a legjobb szándékot is. Hát ez szomorú dolog és nem a közönségre vet árnyékot, hanem a kereskedőkre, akik önmagukat teszik népszerűtlenné is, meg neveltségessé is.

Bilkei Ferenc.

Kinevezés és előléptetések a székesfehérvári káptalanban.

Öfelsége a király *Károly János* nagypiróst halálával megüresedett nagypirópostságra *Mayer Károly* olvasókanonokot nevezte ki s így fokozatosan megüresedett stallumokra a kinevezés a következők előléptetésével történt meg:

Dr. *Klaucz György* éneklőkanonok olvasókanonok, *Scheirich Antal* órkanonok éneklőkanonok lett. *Vadkerty József* székesegyházi főesperes az órkanonokságra lépett elő, *Magdics István* budai főesperes székesegyházi főesperes, *Rácz Endre* idősebb mesterkanonok budai főesperes és *Streit Ferenc* ifjabb mesterkanonok idősebb mesterkanonok lett.

Az ekként megüresedett ifjabb mesterkanonokságra a király *Herbst József* tiszteletbeli kanonokot, perbábi esperes-plebánost nevezte ki.

Herbst József kanonok 1845-ben született a nyitrai Verő községben. Középkorai tanulmányait Nyitrán végezte, majd a székesfehérvári hittudományi főiskola hallgatója lett. 1870-ben szentelték az egyházmegye papjává s Piliszentkeresztben kezdte lelkipásztori működését. Csakhamar ugyanott plebános lett, ahonnan 1883-ban a pestmegyei Perbálmént plebánosnak. A kis nemzetiségű községben sok körültekintéssel és nagy tapintattal végezte a lelkipásztori teendőket s a magyarosítás terén szép eredményeket ért el. Serényebb tevékenységét fejtett ki a zsmnaliztikában, a régi Magyar-Államok volt szorgalmas írója. Azonkívül több katolikus lapba dolgozott. Így a Fejérmegyei Naplóban is több írást látott napvilágra. Pár évvel ezelőtt ő volt a bécsi szent István templomban a magyar szónok szent István király tiszteletére. Különösen pedáns rendszeret jellemző az új kanonokot s még ő is azon papok közé tartozik, akik a latin eloquentia mesterei. 1894-ben a bicskei esperesi kerület jegyzője lett, majd pedig Magdics István esperes kanonoki kinevezésével a kerület esperesi teendőivel bízta meg a megyéspüspök. 1910-ben újabb kitüntetés érte. Öfelsége tiszteletbeli kanonoknak nevezte ki. Ezt követte most a reális kanonia adományozása.

A világháború.

Az olasz haretéren aratott sikereink szinte óráról-órára fokozódnak. Az Armenterra-hegyháton kivívott eredmény követelménye lett, hogy az ezáltal provokált olasz ellentámadások leverve, az ellenséget egészen a Maggioropatakig visszaszorítottunk és így az egész hegyháta birtokunkba vettük. Be tudtuk lönni a Brenta völgyét védő arevonalkukba, jelentékeny tért nyertünk Rovereto körül és teljesen birtokunkba vettük a Col Santot. Idáig a Cadorna-féle jelentések igyekeztek a valódi tényállást letagadni, vagy legalább is elleplezni. De a legújabb jelentések már beismerik sikereinket, amelyeket az olasz hivatalos katonai magyarázat természetesen csak átmenetieknek tart. Nagy respektussal szólnak tüzérsgünkről, különösen nehéz tüzhöz tüzérsgünkről és ennek tulajdonítják rendkívüli veszteségeiket, amelyeket most már nem tudnak letagadni. Az olasz visszavonulásnak erős nehézségei vannak azáltal, hogy a visszavonulásra kiválóan alkalmas Boreola szoros és a fuggazai völgyet megszálló csapataink tartják birtokukban. Tragikomikus, hogy éppen a háború első évfordulóján, a hadüzenet egy éves jubileumán kell az olasz közvéleménynek

páni riadságba esni. Hogy mily kegyetlenül a hangulat Olaszországban, bizonyítja hogy a tekintélyes sajtó szinte kivétel nélkül most a szövetségesek ellen fordul és őket és az elmaradt támogatást okolja a vereséért. Es ettől a néptől, amely egyetlen szűk fronton is idegen segítség után kiált, vártak támogatást a franciák! Szerbiát veszni hagyta az olasz, ám a maga számára most nemcsak, hogy francia és angol segítségét koldul, hanem egy hírtelen megindítandó orosz offenzívát is sürget, ami szerinte lényegesen változtatná helyzetét.

Sikereink az olasz fronton.

Az olaszok veresége a déli-óri harcvezetés mind nagyobb területet jelent. Az ellenséget egész hadállásából kivetették. A mi csapataink a Cima-Mandolonok és a határtól közvetlenül nyugatra fekvő magaslatokhoz az említett esüetűl az Astach völgyéig birtokukban vannak. O csásari és királyi fensége Károly Ferenc József főherceg altábornagy harcosportja elfoglalta a Monte Tormeno-Monte-Maio vonalat. A jámadás kezdete óta 23.883 hadifoglyot, köztük 482 tisztet számítottunk össze. A zsákmány 172 lövegre emelkedett.

Egyes szám ara 4 fillér.

AZ APOLLÓ-SZINHÁZ

pénteken és szombaton
mutatja be a szezon

LEGVONZÓBB KINEMASZKECCS UJDONSÁGÁT:

MIKOR BÉKE LESZ.

Című énekes életképet 3 felvonásban.

tebb egész Európában. Kereskedelme, ipara hatalmas, tőkése a világ minden részén ismert, iskolái elsoranguak, egyetemei világhírűek, népoktatása kifogástalan.

Ezek tények. Ha már most ezekkel a tényekkel a Világ fentebbi közleményét összehasonlítjuk, konstátálhatjuk, hogy szabadkőművészek vagy annyira korlátozottak, hogy milderől nincsen tudomásuk, vagy annyira gonoszlelkűek, hogy jobb tudásuk ellenére szemérmel nélkül ferdenek; mindkét esetben pedig annyira lebegőszerű olvasóikat, hogy őket ilyen szellemi kosszal táplálhatónak tartják.

Es még ők haragszhatnak Richterre, hogy ezt a megszólalást — amennyire teheti — nem engedi be a mi becsületes katonáink betegágyához és — lelkehez!

Krix.

Elismerés a felszámolt
Hadsegélyzőnek.

A felszámolt Hadsegélyző Bizottságnak, amely Kenessey Kálmánné elnöklete alatt 18 hónapon keresztül végezte háborus tevékenységét, Hazai honvédelmi miniszter és Kirchner altábornagy az országos Hadsegélyző elnöke, meleg hangon mondanak köszönetet a nagy munkáért, amelyet végzett. Kirchner altábornagy a volt bizottság minden egyes tagjának szép köszönő díszokiratot küldött. Kirchner altábornagy a felszámolt Bizottság elnökéhez a következő levelet intézte:

„Öszintén fájjalom a székesfehérvári Hadsegélyző Bizottság feloszlását, mert az a munkateljesítmény, amely Székesfehérvár és Fejérvármegye területén a hadsegélyezés érdekében eddig történt, valóban a legteljesebb hálát és a legőszintébb elismerést kell, hogy kiváltsa.

Az az agilitás és az intuitív ötletesség, amellyel Nagyságod a hadsegélyezés ügyét — annak minden terét felkarolta, a propagatív munkára való rátermettségnek nagyszabású perspektíváját adja, s a székesfehérvári Hadsegélyző Bizottság Nagyságod vezetése alatt rendkívül eredményes munkára és annak szép gyümölcsére tekinthet vissza.

A magam részéről öszintén fájjalom ezért Nagyságod távozását, mert a hadsegélyezés országos ügyeiben is mindig megértő és lelkes munkatársat és kiváló tudású, fáradhatatlan vezető szellemet volt szerencsém Nagyságod Asszonyomban megismerni.

Nagyság Asszonyom [szíves volt velem a hadsegélyezés terén való együttműködésük tartama alatt különös érdemeket szerezett

néhány nevet közölni. Ezek részére oly tiszteletteljes kérelemmel mellékelem a hivatal szívből jövő elismerését, hogy azt a nevezetteknek átszolgáltatni méltóztassék. Széchényi gróf főispán urhoz ez ügyben külön átirattal fordultam*.

Hazai honvédelmi miniszter szintén a teljes elismerés hangjain emlékezik meg a tízenötlet hónapos munkáról, amelyet a bizottság fáradhatatlanul végzett.

Az új Hadsegélyző lövészkereti
ünnepele.

Az új Hadsegélyző Bizottságból alakult pünkösdi vasárnapján tartandó kereti ünnepélyt előkészítő bizottság hétfőn délután 5 órakor tartott értekezletet Géczy ezredes, állomásparancsnok, az előkészítő bizottság elnökének vezetése alatt. A Hadsegélyző előkészítő tagjai kívül a bizottságban foglalnak helyet s az értekezleten részt vettek Schmidt ezredes, a 35. gyalogezred parancsnoka, Herzfeld főhadnagy, állomásparancsnok-sági tiszt, Szöllősy Ferenc főhadnagy, dr. Csütty Emil városi aljegyző.

Az értekezlet szigorú elvűt mondotta ki, hogy minden nagyobb szabású stílt és a közönség megosztásának még a látszatát is kerülni fogja. Egy csomó szórakozási programot vett fel, amely a legkellemesebb lesz, de a szó-készség gyengéd pressziók hiányozni fognak. Lesz pezsgő, sütemény eladás, de csak a kereti kioszkban és nem az utakon árusítva, hasonlóképpen történik a virág és füstölmi való árusítása. Vásárlásra senki sem szólítanak fel. A kereskedők és a közönség ajánlásait, amelyeket az adakozók a Hadsegélyző hivatalos helyiségébe szíveskedjenek elküldeni, s amelyeket hirlapilag nyugtáznak, sorsolás és kedélyes árverés útján fogják értékesíteni és lesz azután tekeverseny, tennisverseny, leányénekkar, oroszok németi táncai. A 35. gyalogezredből több katona bűvész mutatványokat produkál, tréfas zenekart szervez több efféle kedélyes szorokozással fogják fűszerezni a délutáni programot.

Este kabaré lesz a nagy te-

remben. Szentgyörgyi Schwarza operaénekesnő több számot ad elő. Rexa Miklós Szöllősy Ferenc prologját adja elő. Bárány Eötvös Lili táncokat mutat be, a 35. gyalogezred zenekara több művészi számmal lép fel vonós hangszerekkel. Lesznek azután magyar táncok és aktuális kuplék. A rendezőség a város urleányaiból és részint katonatisztekéből, részint pedig civilekből fog állani, akik felkérése a napokban történik. Az ünnepély belépő díjai is a legminimálisabban lesznek megállapítva.

HIREK.

— Kitüntetett postatiszt. A király az ellenség előtt teljesített kitünő szolgálata elismerésül Schmiéd Ferenc posta- és távirtda segédellenőrnek az arany érdemkeresztet a vitézségi érem szalagján adományozta.

— Új iskolagondnok. A Göbel János György téri városi elemi iskolához gondnoknak Simon Sándor tb. rendőrfőkapitányt neveztek ki s egyuttal ő lesz a vizsgálatokon az élők.

— Székesfehérvár hadikölcsönjegyzése. Székesfehérvár a negyedik hadikölcsönnél is dicsekedésen megteheti hazafias kötelességének, amelynek a hadikölcsönjegyzések eredménye eddig a következő: A Fejérmegyei Takarékpénztárnál 2 millió 850 ezer koronát, a Kereskedelmi Banknál 1 millió 355 ezer koronát, a Közgazdasági Banknál 670 ezer koronát jegyeztek.

— Évzárás a városi elemi iskolákban. A városi iskolások tegnap gyűlést tartott, amelyen elhatározták, hogy az elemi iskolák tanévét befejezteti s a vizsgálatokat a következő sorrend szerint állapította meg: Hittanvizsgák; belvárosi elemi fiúiskola május 29-én d. e., Selyem utcai iskola május 29-én d. e., Tóvárosi iskola május 30-án d. e., Belvárosi leányiskola május 30-án d. e., Olaj utcai iskola május 31-én d. e., Deák Ferenc utcai iskola május 31-én d. e., Göbel János György téri iskola június 2-án d. e., Öreg utcai iskola június 2-án d. e., Vizi-városi iskola június 3-án d. e., Zámoly utcai iskola június 3-án d. e., görög keleti, ágostai evangélikus és izraelita tanulók hittanvizsgája május 29-én d. e. A többi tárgyakból: a Selyem utcai iskolában június 2, 3, 5 és 6-án. A többi iskolákban pedig június 5, 6, 7 és 9-én lesznek az évzáró vizsgálatok.

— A Vörösmarty kör értesíti tagjait, hogy visszaköltöztek délti rendes helyiségébe.

— Közyülés a városnál. Székesfehérvár törvényhatósága a legközelebbi rendes közyülésén a következő tárgyakat fogja elintézni: Grosz Bernát a közyégi kenyérgyár felállítására érdekében beadott indítvány. — Tanácsi javaslat az előkészítő bizottság tagjainak együttes lemondása tárgyában. — Polgármester jelentése 1916. április hóról. — A tanács előterjesztése Littván Viktória felsőbb leányiskolái tanórny magasabb lakbérének megállapítása iránt. — Tanácsi javaslat a náddal fedett épületek javításának újjáépítéséről. — Hang Mária kérelme család pótlék megállapítása iránt. — Dr. Kratochwilla János orvosi oklevele kiadásáról. — A tanács betervezi a város vám és helypénz kezeléséről és díjazásáról szóló szabályrendelet tervezetét. — Heltyai Jenő Tolnai-utcai háztulajdonos kérelme, hogy házát a csatorna-hálózat kiépítéséig. — Polgármester előterjesztése dr. Kerekes Lajos főjegyzőnek árszázelei pótlónokk való megválasztása tárgyában.

— Gyászhr. Fischer Manó nagykereskedő 61 éves korában meghalt. Temetése szerdán délután fél 4 órakor lesz a Nádor utcai gyászházban. Fischer-köztisztviselőben álló polgára volt Székesfehérvárnak, s mindenki tetőtől talpig jóságú, becsületes embernek ismerte. Ez alkalomból a Közgazdasági Bank és takarékpénztár a katonák özvegyei és árvi részére koszorúmegváltás címén 100 koronát a bank felügyelő bizottsága 50 koronát juttatott a polgármesteri hivatalhoz.

— Kukoricadígy. Erzbrucker József Jánosfalvai birtokos 100 méter-mázsza rekvirált tengeri nem szállított be, amiért Sály Lajos rendőrfőkapitány 150 korona pénzbüntetésre vagy 8 napi elzárásra ítélte. Erzbrucker az ítéletet megfellebbezte a tanácshoz azzal az indoklással, hogy a tengerit jószágával feletette.

Szerdán és csütörtökön,
május hó 24 és 25-én:

Legújabb Richard Oswald-film

Az ezüst golyó

Detektív-dráma 5 felv.
Főszereplők: Eric Káiser
Fitz és Tatjana Irrah.Az én házasságom, vigi.
Krokodilok tenyésztése,
Természet után.

Rendes helyárak:

Előadások fél 7 és 9 órakor.

Fűzőim, melyek pontos méretek

Kalap-ujdonságok naonta érkeznek.

alapján vannak elkészítve, a legolcsóbbtól a legfinomabb
minőségig vannak raktáron.

Radó

női divat különlegességek fizete,
Nádor-utca 1. sz. — Telefon 341.

